

نگاهی به کنفرانس بین‌المللی نشر الکترونیکی و مارک ایران؛

در گفت‌وگو با دکتر مرتضی کوبکی

● محسن حاجی‌زین‌العابدینی*

عضو هیئت علمی مرکز اطلاعات و مدارک علمی کشاورزی
و دانشجوی دکتری کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاه شهید چمران اهواز

همچنین، ایشان نامی آشنا در کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران است. شاید بیشتر آنهایی که او را از نزدیک می‌شناسند یا نوشته‌های او را خوانده‌اند، ضمن اینکه نام او را با مارک ایران عجین می‌دانند، متوجه نکته‌سنجی و دقت نظر او شده باشند. سال‌ها تدریس سازماندهی اطلاعات، نظمی درخور تحسین را به او ارزانی داشته است، نظمی که به تعبیر بسیاری از دانشجویان و همکاران، در آرامش اتاق کار ایشان در گروه کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاه شهید چمران اهواز تبلور یافته است. به بهانهٔ ارائهٔ مقاله و شرکت‌های پیاپی در همایش بین‌المللی EL-PUB که هر سال به بررسی مسائل نشر الکترونیکی در جهان می‌پردازد، با ایشان به گفت‌وگو نشستیم. هر چند که بحث را تنها به نشر الکترونیکی محدود نکرده‌ایم، اما یکی از بحث‌های مهم و محوری گفت‌وگو، نشر الکترونیکی در دنیای امروز است.

همایش بین‌المللی نشر الکترونیکی (ال‌پاب)^۱ توسط انجمن بین‌المللی ارتباطات بین‌المللی^۲، همه‌ساله در یکی از کشورهای عضو این انجمن برگزار می‌شود. بیش از سی کشور جهان عضو این انجمن هستند و همه‌ساله تلاش این انجمن بر آن بوده است که کشورهای جهان را با همایش‌های مختلفی که برپا می‌کند به یکدیگر پیوند دهد.

نخستین همایش ال‌پاب، سال ۱۹۹۷ در انگلستان برگزار شد. در سال ۲۰۰۷ که در یازدهمین دوره آن در کشور اتریش برگزار می‌شود. در همایش ال‌پاب، پژوهشگران، استادان دانشگاه، کتابداران، مدیران، کاربران رایانه و همهٔ کسانی که به نشر الکترونیکی و مسائل مربوط به آن علاقه دارند شرکت می‌کنند. موضوعات این همایش شامل مسائل انسانی، فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی، قانونی، فناوریانه و مسائل جنبی و پیرامونی نشر الکترونیکی می‌باشد. این موضوعات در قالب سخنرانی، کارگاه آموزشی و پوستر در این همایش بزرگ بین‌المللی ارائه می‌شوند. افراد در این همایش، با یکدیگر به بحث می‌پردازند و اطلاعات و ایده‌های خود را با یکدیگر مبادله می‌کنند. چکیدهٔ مقالات

دکتر مرتضی کوبکی**، در سال ۱۳۳۰ هجری شمسی در تهران به دنیا آمد. وی مدرک فوق‌لیسانس کتابداری و اطلاع‌رسانی خود را در سال ۱۳۵۷ از دانشگاه تهران دریافت کرد و در سال ۱۳۷۴ موفق به دریافت دکتری خود از دانشگاه نیوساوث‌ویلز استرالیا شد. مرتضی کوبکی از سال ۱۳۷۸ با عنوان دانشیار در دانشگاه اهواز به تدریس و پژوهش اشتغال دارد.

همایش در صفحات اینترنتی همایش^۲ قابل دسترسی است.

همایش بین‌المللی نشر الکترونیکی (ال‌پاب) توسط انجمن بین‌المللی ارتباطات بین‌المللی، همه‌ساله در یکی از کشورهای عضو این انجمن برگزار می‌شود. نخستین همایش ال‌پاب، سال ۱۹۹۷ در انگلستان برگزار شد

■ گرچه می‌دانم سرتان شلوغ است و وقت‌تان اندک، اما حیف است که علم و تجربه شما و دانش موجود در گروه کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاه چمران ناشناخته بماند. به عنوان نخستین پرسش برای شروع و آشنایی خوانندگان محترم با حوزه‌های تخصصی مورد علاقه شما، توضیح بدهید که کدام‌یک از حوزه‌های پژوهشی و آموزشی مورد علاقه شما هستند؟

□ فهرست‌نویسی، رده‌بندی، فهرست‌نویسی کامپیوتری، مارک، مارک ایران و به تازگی نشر الکترونیکی. به روش‌های پژوهش در کتابداری و علم اطلاعات نیز دلبستگی خاصی دارم. به ادبیات کودکان و نوجوانان نیز علاقه‌مندم.

■ اجازه می‌خواهم بدون مقدمه و به دلیل موضوع اصلی این ویژه‌نامه و علاقه شما، صحبت را با پرسش درباره نشر الکترونیکی آغاز کنم. در سه سال اخیر، شما مقالاتی در زمینه نشر الکترونیکی برای شرکت در همایش بین‌المللی EL-PUB نگاشته‌اید. لطفاً از ارتباط نشر الکترونیکی با کتابداری و اطلاع‌رسانی برای خوانندگان توضیح بگویید.

□ همان‌گونه که می‌دانید EL-PUB ترکیبی از دو کلمه Electronic Publishing به معنای نشر الکترونیکی است. کتابداری از قدیم با نشر، ناشران و انتشارات پیوند داشته و بدیهی است که امروزه هم با شکل الکترونیکی آن ارتباط دارد. در فراخوانی که همه‌ساله از سوی این همایش بین‌المللی داده می‌شود، نام کتابداران، دقیقاً ذکر می‌شود. به عبارت دیگر، برگزارکنندگان این سمینار معتقدند که کتابداران در این همایش جایگاه ویژه‌ای را دارند.

■ با توجه به اینکه شما همیشه و پیاپی در همایش بین‌المللی

EL-PUB شرکت دارید، بفرمایید این همایش در چه زمینه‌هایی

فعالیت دارد و شما در کدام‌یک از آنها شرکت داشته‌اید؟

□ با توجه به مفهوم نشر الکترونیکی که از کامپیوتر روی میز نویسنده آغاز می‌شود و تا کامپیوتر ناشر ادامه می‌یابد، هر آنچه در این دو نقطه و بین این دو نقطه رخ می‌دهد، در این همایش قابل بررسی است. ضمن این که موضوعات مورد علاقه این همایش نیز در پایگاه اینترنتی آن به نشانی www.elpub.net در دسترس همگان است. یک توضیح دیگر را نیز باید عرض کنم و آن این است که بنده تنها سه سال است که با این همایش ارتباط دارم: در سال ۲۰۰۴، مقاله بنده در برزیل پذیرفته شد، اما نتوانستم در همایش شرکت کنم. در سال ۲۰۰۵ در بلژیک حضور یافتم. در سال ۲۰۰۶ به بلغارستان رفتم و اگر خدا بخواهد در سال ۲۰۰۷ هم به اتریش خواهیم رفت.^۳

■ شما به عنوان یک ایرانی شرکت‌کننده در همایش EL-PUB،

وضعیت دانش موجود در کشور در ارتباط با موضوعاتی که در این

همایش مطرح و مورد بررسی می‌شود، چگونه ارزیابی می‌کنید؟

□ تنها می‌توانم ابراز تأسف که چرا در این مدت، تنها بنده

شکی نیست که مارک ۲۱، مارک پیشرفته‌ای است، اما کافی است که سری به یکی از پایگاه‌های مربوط به مارک ۲۱ بزنید تا ببینید که در تعدادی از این پایگاه‌ها، برنامه تبدیل مارک ۲۱ به یونی‌مارک - یعنی مبنای مارک ایران - وجود دارد که برنامه ساده‌ای نیز هست

تنها مربوط به کتاب‌های چاپی است، آیا لازم نیست استانداردهای دیگر انواع منابع نیز تهیه و منتشر شود؟

□ قطعاً لازم است. بنده انتظار داشتم این کمیته بلافاصله کار خود را روی مواد دیگر کتابخانه‌ای شروع کند، اما همان‌گونه که عرض کردم، دیگر خبری از این کمیته ندارم. در هر حال، دو نفر از دانشجویان کارشناسی ارشد کتابداری در اهواز، در حال نوشتن رساله‌های خود در مورد مارک ایران برای منابع الکترونیکی و مارک ایران برای مواد دیداری و شنیداری هستند.

■ کمیته ملی مارک ایران با استفاده از یونی مارک، اقدام به تهیه مارک ایران کرده است. طرح دیگری در پژوهشگاه اطلاعات و مدارک علمی ایران اجرا شده و بر مبنای مارک آمریکا (مارک ۲۱)، استانداردهای مارک ایران را تهیه کرده است. چه دلیلی باعث این دوگانگی شده است و آیا بهتر نبود این دو هماهنگ می‌شدند؟

□ نمی‌دانم تا چه اندازه فرمایش شما درست است که می‌فرمایید آن طرح اجرا شده است. این طرح از آغاز یک اشتباه بزرگ بود؛ تازه اگر بخواهیم خوش‌بینانه در این مورد قضاوت کنیم. زمانی که بنده از خارج از کشور برگشته بودم، آقایانی که دست‌اندرکار طراحی مارک ایران با استفاده از مارک ۲۱ هستند، در آن زمان (سال‌های ۷۵ یا ۷۶) با من تماس گرفتند و پیرامون طراحی مارک ایران بر پایه مارک آمریکا مشورت کردند. من پیشنهاد همکاری آقایان را نپذیرفتم و توضیح دادم که طراحی مارک ایران بر مبنای مارک آمریکا - در آن زمان - کاری غیرمنطقی است و دست کم توسط آن نهاد و آن اعضا این کار انجام شدنی نیست. زمانی که کمیته ملی مارک ایران در کتابخانه ملی تشکیل شد، یکی از همین آقایان نیز در آن کمیته عضویت داشت، اما پس از چند جلسه دیگر به حضورش ادامه نداد. اکنون که چند سال از انتشار دستنامه مارک ایران برای کتاب می‌گذرد، مارک ایران دیگری با استفاده از مارک ۲۱ ارائه می‌شود. من نمی‌دانم مسئولان شورای عالی اطلاع‌رسانی کشور در زمانی که این طرح را پذیرفتند، آیا نمی‌دانستند که مارک ایران در کتابخانه ملی در حال تدوین است؟ و اگر آنها نمی‌دانستند، آیا آنهایی که این پیشنهاد را دادند هم نمی‌دانستند؟

شکی نیست که مارک ۲۱، مارک پیشرفته‌ای است، اما کافی

به عنوان نماینده‌ای از ایران حضور داشته‌ام. گمان نمی‌کنم که دانش حرفه‌ای همکاران کتابدارم از بنده کمتر باشد. البته خدا را شکر می‌کنم که تاکنون نماینده‌ای برای ایران نبوده‌ام؛ اما تا آنجا که اطلاع دارم، صرف نظر از ضعف زیربنایی موجود در این زمینه در کشور، بر این باورم که ایرانی‌ها از نظر علمی از شرکت‌کنندگان در این همایش چیزی کم ندارند.

■ اگر امسال نیز در همایش EL-PUB شرکت دارید، بفرمایید چه پژوهشی را برای ارائه در این همایش آماده کرده‌اید؟
□ بنده چکیده‌ای فرستاده‌ام اما نمی‌دانم پذیرفته خواهد شد یا نه. چکیده درباره ویژگی‌های ساختاری و محتوایی پایگاه Magiran (پایگاه اطلاعاتی مجلات ایران) است.

■ موضوع دیگری که در گفت‌وگو با شما باید از آن سخن گفت، حوزه اصلی و تخصصی شما یعنی مارک ایران است. چند سال پیش به همت کتابخانه ملی، کمیته ملی مارک ایران تشکیل شد و استانداردهای مارک ایران را کرد. آیا این کمیته همچنان فعال است؟

□ راستش را بخواهید نمی‌دانم. از زمانی که این کمیته کار خود را در مورد مارک ایران برای تهیه کتاب به پایان رساند، دیگر با بنده تماسی نداشته است. این مطلب می‌تواند دو معنی داشته باشد: یا بنده دیگر عضو این کمیته نیستم - اگر چه به بنده اطلاعی داده نشده است - یا این کمیته دیگر وجود ندارد.

■ با توجه به اینکه استانداردهای تهیه شده توسط این کمیته،

در کشورهای غربی وضعیت تحصیل در دوره دکتری مانند دیگر امور، ضابطه‌مند است. در آنجا استاد چندان به مشکلات غیرتحصیلی دانشجو وقعی نمی‌گذارد و تنها همین برایش مهم است که کار آموزش و پژوهش، روند درست خود را طی کند. قاطعیتی که در مورد ارزشیابی فعالیت‌های دانشجو در آنجا وجود دارد، در ایران نیست

از مدیریت بنده نیست.

■ چه برنامه‌هایی برای آشناسازی دانشجویان با مباحث جدید این حوزه، بویژه مباحث فناوری اطلاعات و اینترنت دارید؟
□ این برنامه‌ها را می‌توانم به دو گروه رسمی و غیررسمی تقسیم کنم: ما در اهواز تلاش می‌کنیم یافته‌های نوین این رشته را هر چه زودتر به سرفصل‌های دروس خود بیاوریم و حتماً می‌دانید که گروه کتابداری اهواز از سوی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، مسئول تغییر سرفصل دوره کارشناسی کتابداری است و این کار را هم انجام داده است. این جنبه رسمی کار است. اما از نظر غیررسمی، ما همواره تلاش می‌کنیم با استفاده از سمینارهای اعضای هیئت علمی گروه و دانشجویان دکتری و ارشد این مباحث را به دانشجویان خود منتقل کنیم. اگر اشتباه نکنم، گروه کتابداری اهواز تنها گروهی است که در دوره کارشناسی ارشد خود گرایش اطلاع‌رسانی داشته‌است (باز هم یادآوری می‌کنم اصطلاح اطلاع‌رسانی را قبول ندارم!). داشتن این گرایش ما را ملزم می‌کرد که دانشجویان خود را در مقاطع مختلف به سوی فناوری‌های نوین اطلاعاتی و از جمله اینترنت ببریم. اما تشویق دانشجویان به ارائه مقاله در مجلات و سمینارهای حرفه‌ای نیز از برنامه‌های دیگر گروه است. خوشحالم که به نظر موفق می‌آییم!

■ گروه کتابداری و اطلاع‌رسانی اهواز، یکی از گروه‌های موفق کتابداری در کشور، بویژه در چند سال گذشته بوده است. این موضوع را می‌توان از حضور فعال دانشجویان و اعضای هیئت علمی این گروه در همایش‌ها و نشریات علمی داخلی و خارجی رشته دریافت. دلیل اصلی این موفقیت از نظر شما چیست؟
□ امیدوارم این طور باشد و البته نمی‌توانم فرمایش شما را رد کنم. دلیل اصلی این موفقیت را در علاقه گروه کتابداری اهواز به تشویق دانشجویان به انتشار مقالات می‌دانم و از ویژگی‌هایی را که در گروه کتابداری اهواز می‌پسندم این است که اعضای گروه، نه تنها خود دست به قلم هستند، بلکه دانشجویان را هم به نوشتن تشویق می‌کنند. البته منکر نمی‌توان شد که ورود دانشجویان دکتری روح جدیدی به کالبد گروه دمیده است. این دانشجویان از طریق تماس با دانشجویان مقاطع پایین‌تر، تأثیر بسیار مثبتی بر آنها گذاشته‌اند.

است که سری به یکی از پایگاه‌های مربوط به مارک ۲۱ بزنید تا ببینید که در تعدادی از این پایگاه‌ها، برنامه تبدیل مارک ۲۱ به یونی‌مارک - یعنی مبنای مارک ایران - وجود دارد که برنامه ساده‌ای نیز هست. این مطلب دو معنی را می‌رساند: یکی این که طراحان مارک ۲۱ می‌دانسته‌اند که نمی‌توانند یونی‌مارک را در نظر بگیرند و دوم این که سادگی این برنامه تبدیل نشان می‌دهد که مارک ۲۱ تلاش کرده تا آنجا که می‌توانسته به یونی‌مارک نزدیک شود. اکنون در این مورد چند پرسش مطرح است: آیا کمیته‌ای در پژوهشگاه اطلاعات و مدارک علمی ایران وجود دارد که تخصص و دانش اعضای کمیته ملی مارک ایران را داشته باشد؟ بنده به عنوان کمترین عضو این کمیته، چهار سال روی طراحی مارک ایران کار کرده‌ام و شخصیتی مانند خانم پوری سلطانی که استاد بلامنزاع فهرست‌نویسی و رده‌بندی ایران هستند، از دیگر اعضای این کمیته بوده‌اند. در اینجا نمی‌توانم از دیگر اعضای این کمیته نام ببرم، زیرا نام این عزیزان در مقدمه مارک ایران موجود است. این کمیته با این سطح تخصص، حدود چهار سال روی طراحی مارک ایران کار کرده. اکنون به طور جدی باید پرسید که چه کسانی مسئول ائتلاف وقت، هزینه و نیروی انسانی این مملکت هستند که این دوباره‌کاری را انجام داده‌اند. بنده به شما اطمینان می‌دهم، این طرح نیز مانند طرح مارک ایران بر مبنای مارک امریکا، قطعاً شکست خواهد خورد، اما آیا کسانی که دست به این اقدام غیرمنطقی زده‌اند پاسخگو خواهند بود؟

■ با توجه به اینکه هم اکنون شما مدیریت گروه کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاه شهید چمران اهواز را برعهده دارید، بفرمایید پیرامون مباحث جدیدی که در حوزه کتابداری و اطلاع‌رسانی مطرح شده، گروه شما چه واکنش‌هایی دارد؟
□ خوشحال و مفتخرم به عرض برسانم که گروه ما در این زمینه همیشه آغوش گشاده‌ای دارد. این مباحث خیلی زود در مقاله‌های همکاران و رساله‌ها و مقاله‌های دانشجویان گروه کتابداری اهواز راه پیدا می‌کند. مقاله‌هایی که توسط دانشجویان عزیز دکتری و کارشناسی ارشد گروه اهواز نوشته می‌شود، گواه این امر است. می‌توانم ادعا کنم که گروه کتابداری اهواز در این زمینه بسیار پیش‌تازانه عمل می‌کند، اما باید بلافاصله اضافه کنم که این خصوصیت گروه اهواز، لزوماً ناشی

در غرب، کتابداری، شغلی بسیار متمایز و از نظر اجتماعی و اقتصادی بسیار مطرح است. تقاضا برای این شغل بسیار بالاست و به همین دلیل هم، تقاضا برای تحصیل در دوره‌های آموزش عالی مربوط به این رشته، بالاست. اما نکته‌ای که در غرب، دست‌کم در کشوری که بنده در آن تحصیل می‌کردم [کشور استرالیا] دیده می‌شد، قدرت انجمن کتابداری بود. این انجمن بسیار مقتدرانه عمل می‌کرد و تأیید آن در بسیاری از موارد برای اشتغال و استخدام لازم بود

و اقتصادی بسیار مطرح است. تقاضا برای این شغل بسیار بالاست و به همین دلیل هم، تقاضا برای تحصیل در دوره‌های آموزش عالی مربوط به این رشته، بالاست. اما نکته‌ای که در غرب، دست‌کم در کشوری که بنده در آن تحصیل می‌کردم [کشور استرالیا] دیده می‌شد، قدرت انجمن کتابداری بود. این انجمن بسیار مقتدرانه عمل می‌کرد و تأیید آن در بسیاری از موارد برای اشتغال و استخدام لازم بود. امیدوارم فرصتی مناسب به دست آورم تا بهتر بتوانم به این پرسش شما پاسخ دهم.

■ به تازگی شنیدیم که فردی از یکی از دانشگاه‌های هندوستان به دنبال این است که یک فرصت مطالعاتی را در گروه کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاه شهید چمران اهواز بگذراند. برنامه گروه در این باره چیست و به نظر شما چرا چنین پیشنهادها و استقبال‌هایی از ایران کم است؟

□ خوشحالم به عرض برسانم که گروه کتابداری اهواز به دلیل تماس‌هایی که از راه‌های مختلف با خارج دارد، توانسته است توجه برخی از محافل و افراد خارجی را جلب کند. موردی که اشاره فرمودید، وجود دارد و اتفاقاً شخص متقاضی، شخصیت برجسته‌ای نیز هست. گروه کتابداری اهواز، همچنین به دانشگاه شهید چمران اهواز اعلام کرده که آمادگی پذیرش دانشجویان خارجی را دارد. برنامه گروه در این مورد روشن است: ما آمادگی داریم در محدوده امکانات مادی، با این گونه درخواست‌ها برخوردی مثبت داشته باشیم. اما در پاسخ به بخش آخر پرسش شما، باید عرض کنم که کم بودن این پیشنهادها و استقبال‌ها را از ایران، بیشتر برخاسته از عوامل دیگر می‌دانم تا ضعف بنیة جامعه علمی کتابداری کشور. منظور بنده از عوامل دیگر را حتماً خودتان می‌توانید حدس بزنید!

■ به طور کلی آیا می‌توان کتابخانه‌های ما را با کتابخانه‌های کشورهای غربی مقایسه کرد؟
□ البته که می‌توانیم، اما نتیجه روشن است! در غرب، کتابخانه

مدتی است که روحیة همکاری بین دانشجویان در گروه کتابداری اهواز بسیار بالا رفته است و علاقه به ادامه تحصیل در تمام مقاطع تحصیلی دیده می‌شود.

■ به نظر شما، آیا منابع اطلاعاتی موجود در دانشگاه شما، پاسخگوی نیازهای اطلاعاتی دانشجویان و اعضای هیئت علمی هست یا خیر؟

□ قطعاً پاسخگو نیست! شما فقط سرعت کند اینترنت را - صرف‌نظر از مشکلات مربوط به آن - در نظر بگیرید. شکی نیست که اعضای هیئت علمی و دانشجویان دکتری و ارشد، روز به روز وابستگی بیشتری به اینترنت پیدا می‌کنند و به نظرم می‌رسد که این وابستگی در گروه‌های کتابداری بیشتر است. همچنین با توجه به ضعف بنیة مالی کتابخانه‌ها، منابع چاپی هم آن‌طور که باید در دسترس قرار نمی‌گیرد. پس پاسخ تا اینجا منفی است. اما اجازه بدهید عرض کنم که این مشکل، محدود به دانشگاه شهید چمران نیست، بلکه مشکلی سراسری است. چه بسا دانشگاه اهواز در این زمینه وضع بهتری داشته باشد.

■ بی‌تردید شنیدن تجربیات دیگران، بویژه استادان، همیشه برای دانشجویان آموزنده است. بسیاری از نوپزوهان می‌خواهند درباره جو حاکم بر کتابداری و اطلاع‌رسانی در کشورهای دیگر اطلاعاتی به دست آورند. لطفاً کمی از تجربیات خودتان بگویید.

□ بنده خوشحالم می‌شوم که تجربه‌های اندک خود را در اختیار دانشجویان عزیز کتابداری قرار دهم، اما تصدیق می‌فرمایید که در این مجال اندک امکان انتقال چنین تجربه‌هایی به شکلی سودمند وجود ندارد. برای نمونه بنده که به مدت حدود چهار سال در یک کشور غربی به تحصیل اشتغال داشته و تا اندازه‌ای در جریان جو حاکم بر کتابداری آن کشور بوده‌ام، زمان زیادی لازم دارم تا این تجربه‌ها را در اختیار جوانان قرار دهم. اما به طور خلاصه عرض می‌کنم که در غرب، کتابداری، شغلی بسیار متمایز و از نظر اجتماعی

قائل بوده‌اند دیگر توجیه مناسبی برای حفظ این نام نیست.

■ از لطفی که فرموده و وقت خود را در اختیار ما قرار دادید، سپاسگزارم.

بی‌نوشت

* Zabedini@yahoo.com

** Kokabi80@yahoo.com , kokabi@cep.cua.

ac.ir

1. Electronic Publishing (EIPub)

2. <http://www.icccgovernors.org>

3. <http://www.elpub.net>

۴. مشخصات این مقاله در انتهای گفت‌وگو ذکر شده است.

پیوست

مقالات ارائه شده به همایش نشر الکترونیکی EL-PUB توسط آقای دکتر کوبی:

Kokabi, Mortaza (2007). "A survey on magiran.com: a database for the magazines of Iran". ELPUB2007: Openness in Digital Publishing: Awareness, Discovery and Access. To be hold in Vienna, Austria. 13-15 June 2007. (abstract Accepted).

Kokabi, Mortaza (2006). "Technology and Culture: Integration or Disintegration?". In: ELPUB2006: Digital Spectrum: Integrating Technology and Culture - Proceedings of the 10th International Conference on Electronic Publishing held in Bansko, Bulgaria 14-16 June 2006. pp. 385-386.

Kokabi, Mortaza (2005). "The newer, the worse: the status of farsi word processing softwares in Iran". In: Elpub2005: From author to reader: challenges for the digital content chain: Proceedings of the 9th ICC International Conference on Electronic Publishing, Leuven. Belgium, 8-10 June. 2005.

Kokabi, Mortaza (2004). "The problems of desktop indexing of a book translated into a non-roman script: description of a real experience". In: Elpub2004: Building digital bridges: linking cultures, commerce and science: Proceedings of the 8th ICC International Conference on Electronic Publishing, Brasilia – DF Brazil, 23 to 25 June 2004. p. 283-292

واقعاً جایگاه خود را در جامعه پیدا کرده است. در کتابخانه دانشگاهی که بنده در آن تحصیل می‌کردم، کتابخانه به معنای واقعی کلمه، قلب تپنده دانشگاه بود و کتابخانه همیشه از شلوغی سرسام‌آوری رنج می‌برد! کتابداران هم، ضمن این که گاه از حجم بالای کار، خسته می‌شدند، اما از کار خود راضی بودند، زیرا احساس سودمندی بسیار بالایی داشتند. دیگر کتابخانه‌ها از همین وضعیت برخوردار بودند. بد نیست در اینجا به همین نکته بسنده کنم که زمانی برای نوشته رساله خود به مقاله‌ای نیاز داشتم که در کتابخانه هفده طبقه‌ای دانشگاه پیدا نشد، اما در کتابخانه اباتی که چندان تخصصی هم نبود پیدا شد!

■ در سال ۱۳۸۴ گروه کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاه شهید

چمران اهواز، اولین گروه دانشجویان دکتری کتابداری و اطلاع‌رسانی خود را جذب کرد. به نظر شما شکل‌گیری این دوره در دانشگاه شما چه تأثیری بر فعالیت‌های گروه و به طور کلی دانشگاه دارد؟

□ پذیرش دانشجوی دکتری، اصولاً تأثیرات مثبت خود را دارد، از جمله اینکه استاد ناچار است خود را ارتقا دهد تا بتواند به نیازهای علمی دانشجوی دکتری پاسخ دهد. منابع کتابخانه‌ای باید در خور شأن دانشجوی دکتری باشند و دیگر عوامل هم به همین ترتیب. اما در مورد دانشجویان دکتری گروه کتابداری دانشگاه شهید چمران اهواز، باید بگویم که این عزیزان تأثیراتی بسیار مثبت بر گروه (اعم از اعضای هیئت علمی و دانشجویان مقاطع پایین‌تر) داشته‌اند. به باور بنده، یکی از دلایل علاقه روزافزون دانشجویان مقاطع پایین‌تر به ادامه تحصیل در مقاطع بالاتر رشته کتابداری، وجود همین عزیزان است.

■ وضعیت تحصیل در دوره دکتری در ایران در مقایسه با

کشورهای دیگر چگونه است؟

□ در کشورهای غربی وضعیت تحصیل در دوره دکتری مانند دیگر امور، ضابطه‌مند است. در آنجا استاد چندان به مشکلات غیرتحصیلی دانشجوی واقعی نمی‌گذارد و تنها همین برایش مهم است که کار آموزش و پژوهش، روند درست خود را طی کند. قاطعیتی که در مورد ارزشیابی فعالیت‌های دانشجوی در آنجا وجود دارد، در ایران نیست. خلاصه عرض کنم، دلم می‌خواهد دانشجویان کنونی دکتری ما، اگر می‌توانند در غرب ادامه تحصیل دهند!

■ شما در دنیای کتابداری و اطلاع‌رسانی، چه هدف کلان یا

رسالتی را دنبال می‌کنید؟

□ اجازه بدهید جمله شما را تغییر دهم و بگویم «در دنیای کتابداری و علم اطلاعات». زیرا بنده به کلمه اطلاع‌رسانی اعتقادی ندارم. این کلمه بدجوری در رشته ما جا باز کرده، ولی باید جایگزین مناسبی برای آن یافت. اما در پاسخ به پرسش شما، هدف کلان بنده این است که از راه‌های مناسب، جایگاه این رشته را در دنیای علم و دنیای غیرعلم باز کنم و در این راستا، یکی از برنامه‌های بنده این است که نام این رشته را عوض کنم. احساس می‌کنم رشته ما از این نام آسیب‌های جدی می‌بیند و احترامی که از قدیم برای این رشته